

**PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY**

**OŚRODEK SZKOLNO – WYCHOWAWCZY NR 5
IM. PIOTRA MACHALICY W CZĘSTOCHOWIE**

ROK SZKOLNY 2026/2027

Częstochowa 2026

PROGRAM WYCHOWAWCZO PROFILAKTYCZNY – PODSTAWA PRAWNA

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 r. (tekst jedn. Dz. U. 2026 poz. 515).
- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 (tekst jedn. Dz. U. 2025 poz. 881).
- Ustawa Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 (tekst jedn. Dz. U. 2025 poz. 1043).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. 2023 poz. 2151).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 783).
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz. U. 2024poz. 1162 ze zm.).
- Ustawa z dnia 9 marca 2023 o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 535).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (Dz. U. 2026 poz. 378).
- Rozporządzenie MEN z dnia 14 lipca 2026 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz szkoły policealnej (Dz. U. z 2026 r. poz. 1012).
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2017 r. poz. 1578 ze zm.).
- Rozporządzenie MEN z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 214).
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027.
- Statut SOSW nr 5 im. Piotra Machalicy w Częstochowie.
- Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w SOSW nr 5 im Piotra Machalicy w Częstochowie.

PRIORYTETY POLITYKI OŚWIATOWEJ PAŃSTWA NA ROK SZKOLNY 2026/2027

1. Wspieranie przedszkoli i szkół we wdrażaniu zmian wynikających z Reformy²⁶. Kompas Jutra, ukierunkowanych na tworzenie szkoły wymagającej, wspierającej i przyjaznej rozwojowi ucznia.
2. Szkoła miejscem budowania odporności społecznej – kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich i prospołecznych oraz odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych.
3. Edukacja zdrowotna w szkole – promowanie zdrowego stylu życia, aktywności ruchowej oraz przygotowanie uczniów do odpowiedzialnych zachowań prozdrowotnych i udzielania pierwszej pomocy.
4. Promowanie higieny cyfrowej i aktywności off-line. Rozwijanie umiejętności bezpiecznego poruszania się w sieci i krytycznego myślenia, w tym odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji, a także korzystania z funkcjonalności i zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.
5. Rozpoznawanie potrzeb dzieci i młodzieży z wykorzystaniem oceny funkcjonowania w środowisku przedszkolnym i szkolnym. Wspieranie przedszkoli i szkół w zakresie współpracy z rodzicami w procesie edukacji, pomocy psychologiczno - pedagogicznej i wychowania w celu zapewnienia spójności i skuteczności wsparcia udzielanego każdemu dziecku.
6. Profilaktyka uzależnień behawioralnych i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej. Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz udzielanie pomocy w kryzysach psychicznych.
7. Wspieranie podejmowania świadomych decyzji edukacyjno-zawodowych, ze szczególnym uwzględnieniem doradztwa zawodowego i promocji kształcenia zawodowego. Upowszechnienie nowej oferty kształcenia zawodowego wypracowanej z branżami.
8. Wspieranie ciekawości i aktywności poznawczej uczniów poprzez promowanie kształcenia interdyscyplinarnego i pracy projektowej oraz wykorzystywanie oceniania kształtującego i informacji zwrotnej w pracy z uczniem.

I. WSTĘP

Program Wychowawczo – Profilaktyczny realizowany w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym nr 5 im. Piotra Machalicy w Częstochowie opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców, wynikającej z koncepcji pracy Ośrodka. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych placówki jest współpraca całej społeczności Ośrodka oparta na założeniu, że proces ten jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole w duchu wzajemnej współpracy oraz zrozumienia. Rolą placówki oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego wychowanka i ucznia. Wspieranie ich w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Zgodnie z założeniem Programu placówka współpracuje również ze środowiskiem rodzinnym uczniów i wychowanków. Wspomaga funkcję wychowawczą rodziny respektując w swoich działaniach wolę i przekonania rodziców i opiekunów. Placówka uwzględnia w swoich działaniach zagadnienia związane z wychowaniem i profilaktyką problemów dzieci i młodzieży, a realizację założeń opiera na ścisłej współpracy ze środowiskiem rodzinnym uczniów i wychowanków oraz przepisach prawa regulujących tę kwestię.

Program Wychowawczo – Profilaktyczny placówki tworzy spójną całość ze Statutem placówki, Szkolnym Zestawem Programów Nauczania i uwzględnia obowiązującą podstawę prawną.

Program określa cele oraz sposób realizacji zadań określając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych wraz z działaniami profilaktycznymi skierowanymi do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Podstawowe zasady realizacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego obejmują:

- Powszechną znajomość założeń programu – zarówno przez nauczycieli, pracowników placówki, rodziców oraz uczniów.
- Zaangażowanie wszystkich podmiotów społeczności placówki we współpracę w realizacji zadań określonych w dokumencie.
- Respektowanie praw wszystkich członków społeczności placówki.
- Współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły.
- Współodpowiedzialność za efekty realizacji Programu.

II. KONCEPCJA PRACY OŚRODKA

WIZJA

Placówka wychowuje dzieci i wspiera rodziców.

Ośrodek to placówka nowoczesna, specjalistyczna, bezpieczna otwarta na potrzeby środowiska lokalnego, podejmująca wyzwania edukacji. Jest przyjazna, a pierwszoplanowe miejsce zajmuje w niej wychowanie. Placówka na celu wszechstronny rozwój wychowanka/ucznia (intelektualny, psychiczny, społeczny, duchowy i estetyczny). Ośrodek jako placówka specjalistyczna dzieli się wiedzą z innymi nauczycielami, prowadzi działalność kulturalną i popularyzuje swoje osiągnięcia w środowisku. Ośrodek wprowadza nowoczesne i aktywizujące metody nauczania, stosuje zasady ortodydaktyki oraz opracowuje Indywidualne Programy Edukacyjno – Terapeutyczne dla każdego wychowanka/ucznia. Wyposaża uczniów w wiedzę i umiejętności niezbędne do prowadzenia dalszej edukacji, poddaje ich procesowi socjalizacji i przygotowuje do samodzielnego życia.

MISJA

Placówka wszechstronnie edukuje dzieci i przygotowuje do życia.

Misją ośrodka jest kształcenie, wychowanie, przygotowanie do życia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie na miarę ich możliwości. Ośrodek nie oddziela dziecka od rodziny, rówieśników i środowiska. Podstawową zasadą jest indywidualizacja wymagań, metod, doboru środków dydaktycznych oraz organizacji i tempa pracy. Ośrodek zapewnia akceptację każdemu wychowankowi/uczniowi niezależnie od jego wyglądu, pochodzenia, stanu intelektualnego i statusu materialnego. Stwarza warunki do kompensacji braków ucznia poprzez rozwój zainteresowań i mocnych stron. Otacza opieką nie tylko jego, ale i jego rodzinę. Zapewnia pośrednictwo w aspekcie pedagogicznym, psychologicznym i w razie potrzeby niesie pomoc materialną. Dąży do pełnej integracji ze środowiskiem poprzez współpracę z placówkami oświatowymi i instytucjami wspierającymi rozwój oraz kształtuje w nim swój wizerunek.

KLIMAT

Placówka zapewnia sukces każdemu uczniowi

Ośrodek jest bezpieczny, sprawiedliwy, przyjazny i zapewnia sukces każdemu wychowankowi/uczniowi. Wychowankowie/uczniowie doświadczają atmosfery bezpieczeństwa i życzliwości, są traktowani podmiotowo, mogą oczekiwać pomocy oraz akceptacji ze strony nauczycieli i rówieśników. Praca pedagogów nastawiona jest na rozwijanie umiejętności i zainteresowań wychowanków/uczniów tak, aby w sposób twórczy rozwiązywali różnorodne problemy, potrafili prowadzić pracę samokształceniową, wierzyli we własne siły i możliwości, mieli zaspokojone potrzeby ważności, bezpieczeństwa i możliwości. Wszystkich łączy życzliwość, wzajemny szacunek, wola współpracy w budowaniu systemu etycznego, opartego na wartościach humanistycznych i chrześcijańskich. Rodzice są partnerami w procesie edukacyjno – wychowawczym swoich dzieci.

PROFIL ABSOLWENTA

Nadrzędnym celem Programu Wychowawczo – Profilaktycznego jest przede wszystkim poszanowanie podmiotowości wychowanka/ucznia w każdym aspekcie działalności edukacyjnej placówki. Wszystkie podejmowane działania mają na celu ukształtowanie jednostki świadomej własnego potencjału, możliwości i potrzeb. Potrafiącą wykorzystać w codziennej egzystencji nabytą wiedzę i umiejętności, tak aby funkcjonować w społeczeństwie zarówno jako odrębna jednostka jak i osoba partycypująca w życiu społecznym. Podstawą wychowania i profilaktyki jest integralna realizacja tychże oddziaływań z procesem nauczania bowiem każda sytuacja szkolna niesie ze sobą potencjał wychowawczy. Szeroko pojmowany proces edukacji zasadza się nie tylko na założeniach bezkrytycznego przekazu wiedzy. Nowoczesny model nauczania zakłada, że uczeń czynnie weryfikuje i przekształca zdobytą wiedzę bazując na własnych odkryciach, potrzebach, emocjach, możliwościach i umiejętnościach. Dlatego ważnym elementem procesu nauczania i wychowania jest bazowanie zarówno na kompetencjach fundamentalnych jak i przekrojowych. Korelacja zdobytej wiedzy i umiejętności z wysoko rozwiniętymi kompetencjami osobowymi i społecznymi pozwoli na ukształtowanie jednostki świadomej, w pełni wykorzystującej swój potencjał w codziennym funkcjonowaniu.

Wychowanek, uczeń kończący placówkę:

- wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w praktyce na miarę własnych możliwości i predyspozycji w bliższym i dalszym otoczeniu,
- cechuje się ciekawością poznawczą i dążeniem do ciągłego zdobywania wiedzy,
- rozpoznaje własne zdolności i możliwości,
- podejmuje wyzwania i dąży do osiągnięcia sukcesu na miarę własnych możliwości,
- zna i rozumie zasady współżycia społecznego,
- zna zasady kultury osobistej i stara się ich przestrzegać,
- na miarę własnych możliwości zna historię i kulturę własnego narodu,
- odnosi się z szacunkiem do symboli narodowych,
- zna tradycje narodowe i regionalne,
- rozpoznaje emocje i potrafi poradzić sobie w sytuacjach trudnych,
- w sposób społecznie akceptowalny wyraża swoje potrzeby, przekonania i wybory,
- na miarę własnych możliwości unika sytuacji niebezpiecznych, zna zagrożenia i stara się zapobiegać ich konsekwencjom,
- przeciwstawia się wszelkiej przemocy,
- dba o zdrowie fizyczne zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami,
- zna zasady zdrowego trybu życia i stara się ich przestrzegać,
- szanuje siebie i innych, jest wrażliwy na potrzeby otoczenia i chętny do niesienia pomocy,
- jest odpowiedzialny na miarę własnych możliwości,
- integruje się w środowisku rówieśników i prawidłowo funkcjonuje w grupie,
- przestrzega zasad współdziałania i współpracy z drugą osobą.

III. DIAGNOZA

Program Wychowawczo – Profilaktyczny został opracowany na podstawie obowiązujących przepisów prawa, kierunków polityki oświatowej państwa, wniosków z ewaluacji programu za rok szkolny 2025/2026, diagnozy potrzeb w tym występujących w placówce czynników ryzyka i czynników chroniących dotyczących wychowanków, uczniów, nauczycieli i rodziców.

WNIOSKI Z EWALUACJI PROGRAMU ZA ROK SZKOLNY 2025/2026:

- Kontynuować dotychczasowe cele oraz sposób realizacji zadań zawartych w Programie Wychowawczo – Profilaktycznym.
- Kontynuować współpracę ze środowiskiem rodzinnym w celu wygaszania zachowań niepożądanych wynikających ze stanu zdrowia uczniów/wychowanków.
- Kontynuować współpracę ze środowiskiem rodzinnym ucznia/wychowanka w celu ujednolicenia oddziaływań mających na celu generalizację zachowań, umiejętności i postaw społecznie pożądanych.

DIAGNOZA POTRZEB

Diagnozę potrzeb oraz diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzono na podstawie:

- obserwacji wychowanków/uczniów w środowisku szkolnym,
- rozmów indywidualnych z nauczycielami i rodzicami,
- protokołów zebrań wychowawczych,
- sprawozdań rocznych wychowawców klas,
- wyników badań ankietowych przeprowadzonych w placówce we wrześniu 2026 r.

Przeprowadzone badania pozwoliły na sformułowanie czynników ryzyka i czynników chroniących występujących w środowisku placówki.

CZYNNIKI RYZYKA	CZYNNIKI CHRONIĄCE
- przemoc rówieśnicza - zachowania agresywne i autoagresywne związane ze stanem zdrowia i wychowanków/uczniów, - zagrożenia wynikające z nadmiernego użytkowania sprzętu multimedialnego (tablet, telefon, komputer), - zagrożenie wynikające z zażywania substancji psychoaktywnych – używek.	- ścisła współpraca nauczycieli i specjalistów z rodzicami/opiekunami wychowanków/uczniów, - wysoki poziom bezpieczeństwa gwarantowany przez placówkę, - silne więzi rodzinne, - przyjazna atmosfera w szkole, - działania integrujące środowisko placówki ze środowiskiem rodzinnym, - działania integrujące uczniów zarówno w środowisku rówieśniczym oraz środowisku lokalnym, - działania wspierające rodziców/opiekunów prawnych wychowanków/uczniów w sytuacjach kryzysowych, - wykwalifikowana kadra.

Wnioski z diagnozy potrzeb:

- współpracować i wspierać rodziców i opiekunów prawnych wychowanków/uczniów w zakresie radzenia sobie z zachowaniami określanymi jako trudne,
- współpracować z rodzicami i opiekunami prawnymi wychowanków/uczniów w celu ujednolicenia oddziaływań wychowawczych oraz generalizowania zachowań społecznie akceptowanych i pożądanых,
- wspierać rodziców i opiekunów w procesie wychowawczym zgodnie z potrzebami i możliwościami wychowanków/uczniów w tym w sytuacjach kryzysowych dotyczących sytuacji losowych i bytowych rodzin,

- kształtować, rozwijać i doskonalić techniki radzenia sobie przez wychowanków/uczniów z emocjami i sytuacjami trudnymi,
- w dalszym ciągu integrować społeczność placówki tj. rodziców, wychowanków i uczniów zarówno w środowisku Ośrodka jak i w środowisku lokalnym,
- propagować zdrowy tryb życia – zdrowe odżywianie, odpoczynek, aktywność fizyczna, higiena – ze szczególnym uwzględnieniem czynników zagrażających takich jak przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc, substancje psychoaktywne.

IV. CELE PROGRAMU WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO

Nadrzędnym celem Programu Wychowawczo – Profilaktycznego jest dążenie do wszechstronnego rozwoju ucznia w wymiarze intelektualnym, fizycznym, psychicznym, emocjonalnym oraz społecznym. Zatem wszystkie podjęte oddziaływania będą miały na celu osiągnięcie przez wychowanka/ucznia pełni swoich możliwości jako jednostki niezależnej na miarę własnych potrzeb i potencjału. Wszelkie działania wychowawcze i profilaktyczne są integralną częścią procesu edukacyjnego i ukierunkowane są szczególnie na eliminowanie zdiagnozowanych czynników ryzyka, a jednocześnie na wzmacnianie czynników chroniących.

CELE OGÓLNE

Wspieranie wszechstronnego rozwoju wychowanków/uczniów ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju osobistego i kompetencji społecznych. Kształtowanie postaw i umiejętności pozwalających na rozpoznawanie i radzenie sobie z własnymi emocjami, odpornością psychiczną oraz unikanie zagrożeń ze szczególnym uwzględnieniem higieny cyfrowej i szeroko rozumianych używek.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- Wspieranie indywidualnych predyspozycji wychowanka/ucznia z uwzględnieniem mocnych stron, zainteresowań oraz potrzeb.
- Kształtowanie postaw przynależności do grup społecznych – rozwijanie poczucia przynależności i odpowiedzialności za swoje zachowanie w kontekście relacji społecznych.
- Aktywizowanie do podejmowania działań twórczych.

- Kształtowanie pozytywnego obrazu samego siebie u wychowanka/ucznia.
- Kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich i społecznych.
- Wdrażanie do poszanowania kultury i tradycji.
- Wdrażanie do przestrzegania ogólnie przyjętych norm społecznych.
- Rozwijanie i doskonalenie technik radzenia sobie ze stresem i emocjami w sytuacjach trudnych dla wychowanka/ucznia.
- Budowanie pozytywnych relacji rówieśniczych
- Wdrażanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa – w tym bezpieczeństwa związanego z korzystania z technologii cyfrowej.
- Kształtowanie nawyków prozdrowotnych – higieny w tym prawidłowych zachowań w okresie zwiększonej zachorowalności, zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, odpoczynku, a przede wszystkim wpływu substancji i używek na zdrowie i życie.
- Integrowanie ze środowiskiem lokalnym poprzez uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych.
- Tworzenie warunków współpracy ze środowiskiem rodzinnym wychowanków/uczniów.

V. DZIAŁANIA UKIERUNKOWANE NA NIWELOWNIE CZYNNIKÓW RYZYKA

- zapewnienie wychowankom uczniom bezpieczeństwa.

1. Przemoc rówieśnicza - zachowania agresywne i autoagresywne związane ze stanem zdrowia wychowanków/uczniów,

ZADANIA/ CEL SZCZEGÓŁOWY	FORMA REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
Zapobieganie zachowaniom trudnym – agresywnym i autoagresywnym	Rozmowy/pogadanki – rozpoznawanie i nazywanie emocji. Wdrażanie do akceptowanego społecznie sposobu wyrażania własnych stanów emocjonalnych. Udział w Tygodniu dla Budowania Relacji 2026. Tworzenie spójnych systemów komunikacyjnych – rozwijanie i doskonalenie umiejętności komunikowanie w sposób zrozumiały własnych emocji, potrzeb i preferencji. Planowe i doraźne spotkania z psychologiem.	wychowawcy nauczyciele psycholog	wrzesień cały rok szkolny
Współpraca z rodzicami	Spotkania indywidualne z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami, zespoły ds. pomocy psychologiczno - pedagogicznej, konsultacje z psychologiem w przypadku wystąpienia zachowań trudnych i niepożądanych.	wychowawcy nauczyciele psycholog	cały rok szkolny
Kształtowanie poczucia przynależności do grupy – klasowej, szkolnej.	Wdrażanie do przestrzegania zasad i norm poprawnego i akceptowanego zachowania w	wychowawcy nauczyciele psycholog	cały rok szkolny

	placówce – pogadanki/rozmowy/tworzenie wspólnych regulaminów i kodeksów. Udział w wydarzeniach i aktywnościach integrujących społeczność klasową i szkolną. Udział w uroczystościach szkolnych i klasowych. Wdrażanie do współdziałania i współpracy w trakcie codziennych zajęć. Projektowanie sytuacji zadaniowych rozwijających umiejętność wzajemnej pomocy. Uwrażliwianie na potrzeby innych. Angażowanie wychowanków/uczniów do udziału w akcjach pomocowych – kształtowanie empatii.		
„Dojrzewanie bez barier’	Program edukacyjny dla młodzieży z niepełnosprawnościami rozwijający kompetencje w obszarze zdrowia, bezpieczeństwa i relacji.	wychowawcy nauczyciele	wrzesień/ październik
Kształtowanie technik samoregulacji w sytuacjach przeciążenia emocjonalnego.	Indywidualny schemat postępowania z wychowankiem/ucniem w przypadku zachowań trudnych, agresywnych lub autoagresywnych. Planowe i doraźne spotkania z psychologiem.	wychowawcy nauczyciele psycholog	cały rok szkolny
Bezpieczeństwo	Pogadanki/rozmowy – wdrażanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa w zakresie: - korzystania z infrastruktury placówki, - korzystania ze sprzętów znajdujących się na terenie placówki, - zajęć odbywających się na terenie placówki,		

	- spacerów, wycieczek i wydarzeń sportowych, - współpracy i współdziałania w grupie w trakcie pobytu na zajęciach, - bezpieczeństwa wychowanków/uczniów tworzących grupę rówieśniczą,		
--	---	--	--

2. Zagrożenia wynikające z nadmiernego użytkowania sprzętu multimedialnego (tablet, telefon, komputer)
– uzależnienie, treści nieodpowiednie i nieakceptowalne społecznie,

ZADANIA/ CEL SZCZEGÓŁOWY	FORMA REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
Zasady higieny cyfrowej.	Pogadanki/rozmowy na temat zasad bezpiecznego i właściwego korzystania z urządzeń multimedialnych w placówce i w domu: - czas korzystania z urządzeń cyfrowych, - treści dostępne w Internecie, - ochrona danych osobowych i wizerunku. Udział w projekcie Dzień Bezpiecznego Internetu	wychowawcy nauczyciele psycholog	cały rok szkolny luty
Współpraca z rodzicami	Spotkanie z rodzicami na temat cyberprzemocy oraz kontroli rodzicielskiej dotyczącej treści i czasu bezpiecznego korzystania z urządzeń cyfrowych.	wychowawcy nauczyciele psycholog	styczeń czerwiec

	Doraźne spotkania z psychologiem w przypadku problemów wychowanka/ucznia związanych z uzależnieniem od technologii cyfrowej.		cały rok szkolny
Alternatywa dla ekranu	Pogadanki/rozmowy na temat sposobów spędzania czasu wolnego bez urządzeń cyfrowych.	wychowawcy nauczyciele psycholog	cały rok szkolny

3. Zagrożenia wynikające z zażywania substancji psychoaktywnych – używek

ZADANIA/ CEL SZCZEGÓŁOWY	FORMA REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
Zapobieganie zachowaniom ryzykownym	Pogadanki/rozmowy na temat substancji zagrażających zdrowiu i życiu – substancje psychoaktywne, używki. Spotkanie ze szkolną pielęgniarką – substancje szkodliwe.	wychowawcy nauczyciele	cały rok szkolny maj/ czerwiec
Kształtowanie nawyków prozdrowotnych	Pogadanki/rozmowy na temat czynników wspierających zdrowie - ruch, sen, zdrowe odżywianie. Ruch to zdrowie – szkolna lekcja wychowania fizycznego – zawody sportowe. Udział w olimpiadach sportowych.	wychowawcy nauczyciele	I okres roku szkolnego maj/czerwiec cały rok szkolny
Współpraca z rodzicami	Pogadanki/rozmowy. Wsparcie psychologa w sytuacjach zagrożenia zachowaniami ryzykownymi.	wychowawcy nauczyciele psycholog	styczeń czerwiec

	Udostępnienie ulotek informacyjnych na temat przechowywania w sposób bezpieczny substancji psychoaktywnych.		
--	---	--	--

4. Bezpieczeństwo wychowanków/uczniów

ZADANIA/ CEL SZCZEGÓŁOWY	FORMA REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
Bezpieczeństwo	Pogadanki/rozmowy na temat regulaminów, przepisów i zasad bezpieczeństwa obowiązujących na terenie placówki. Pogadanki na temat praw i obowiązków wychowanków/uczniów. Udział w wydarzeniach związanych z przestrzeganiem praw dziecka, osób z niepełnosprawnością, praw człowieka. Wdrażanie do przestrzegania zasad: - nietykalności cielesnej własnej oraz innych osób, - poszanowania poglądów, - poszanowania własności, - równości wszystkich wychowanków/uczniów bez względu na płeć, pochodzenie, status materialny.	Wychowawcy, nauczyciele oddziałów.	Cały rok szkolny.
Standardy Ochrony Małoletnich	Pogadanki/rozmowy na temat przepisów i praw chroniących małoletnich wychowanków i uczniów.	Wychowawcy, nauczyciele oddziałów.	Cały rok szkolny.

VI. Harmonogram działań wychowawczo – profilaktycznych w roku szkolnym 2026/2027

Działalność wychowawczo – profilaktyczna placówki opiera się na angażowaniu wychowanków/uczniów w działania mające na celu ich wszechstronny rozwój w sferze emocjonalnej, społecznej, intelektualnej, fizycznej i duchowej.

DZIAŁANIE	TERMIN	ODPOWIEDZIALNI
Olimpiada sportowa „Razem” – integracja społeczna i popularyzacja sportu wśród osób z niepełnosprawnościami.	wrzesień	koordynator
Międzynarodowy Dzień Kropki.	wrzesień	koordynator wychowawcy, nauczyciele
Bieg Jesienny im. red. Tomasza Hopfera w Parzymiechach.	wrzesień	koordynator
„Październik miesiącem AAC”.	październik	wychowawcy, nauczyciele
Dzień Papieski – ogólnopolska akcja upamiętniająca postać Papieża – Polaka.	październik	wychowawcy nauczyciele
Kampania Białych Serce – ogólnopolska kampania profilaktyczno – edukacyjna.	październik	koordynator nauczyciele
Ogólnopolski Festiwal Piosenki Podwórkowej.	październik	koordynator
„Pola Nadziei”– ogólnopolska kampania charytatywna i edukacyjna na rzecz osób nieuleczalnie chorych.	październik	koordynator
Wystawa Piękna – wernisaż prac plastycznych.	październik	koordynator

		wychowawcy nauczyciele
Bal Postaci Historycznych – wydarzenie wewnętrzne – integracja środowiska szkolnego.	październik	koordynator
Udział w uroczystych obchodach Narodowego Święta Niepodległości 11 listopada – „Szkoła do Hymnu”.	listopad	koordynator wychowawcy
Międzynarodowy Dzień Praw Dziecka – obchody rocznicy uchwalenia Konwencji o prawach dziecka.	listopad	koordynator wychowawcy nauczyciele
Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt – zbiórka darów dla oddziału w Częstochowie.	listopad/grudzień	koordynator wychowawcy nauczyciele
Mikołaj na kresach – akcja pomocowa.	grudzień	koordynator
Mikołajki – wydarzenie wewnętrzne – integracja środowiska szkolnego.	grudzień	koordynator wychowawcy nauczyciele
Mała Świąteczna Orkiestra - Koncert Kolęd i Pastorałek w Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II w Częstochowie. Wydarzenie integrujące społeczność lokalną.	grudzień	koordynator
Wigilie klasowe – spotkania opłatkowe uczniów i wychowanków.	grudzień	wychowawcy nauczyciele
Konkurs na wieczernikową choinkę – Organizator Klasztor Jasna Góra.	grudzień	koordynator
Ogólnopolski Przegląd zespołów teatralnych „Wręczyckie Jasełka”.	styczeń	koordynator
Olimpiada Sportowa „Przełam Bariery z Hutą Częstochowa”.	styczeń	koordynator
Igrzyska Zdrowia w Częstochowie – akcja profilaktyczna.	luty	koordynator

Obchody rocznicy urodzin patrona placówki .	luty	koordynator
Dzień Bezpiecznego Internetu – wydarzenie o charakterze edukacyjnym.	luty	koordynator wychowawcy nauczyciele
Czarowanie słowem – Międzyszkolny Konkurs Recytatorski.	marzec	koordynator
„Wąsy Marszałka” – inicjatywa edukacyjna upamiętniająca postać Józefa Piłsudskiego.	marzec	koordynator wychowawcy nauczyciele
Światowy Dzień Osób z Zespołem Downa – ogólnopolska kampania informacyjna i edukacyjna.	marzec	koordynator
„Tabliczka czekolady na Kresy” – akcja charytatywna.	marzec	koordynator
„Niebieski Marsz” – Światowy Dzień Świadomości Autyzmu.	kwiecień	koordynator
Międzynarodowy Dzień Ziemi – wydarzenie promujące zachowania proekologiczne.	kwiecień	koordynator wychowawcy nauczyciele
Obchody Święta Konstytucji 3 maja – wydarzenie wewnętrzne.	maj	koordynator
Muzyczna Scena Integracji – Festiwal.	maj	koordynator
Międzynarodowy Festiwal Twórczości Maryjnej „Sancta Maria”.	maj	koordynator
Marsz Różowej Wstążki – ogólnopolska akcja społeczna organizowana w ramach działań profilaktyki raka piersi.	maj	koordynator
Dzień Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – akcja społeczna o prawach osób z niepełnosprawnością intelektualną.	maj	koordynator
Dzień Rodziny – wydarzenie wewnętrzne integrujące społeczność placówki.	maj/czerwiec	koordynator wychowawcy

		nauczyciele
Dzień Dziecka – wydarzenie wewnętrzne integrujące społeczność placówki.	czerwiec	koordynator wychowawcy nauczyciele
Drużynowy Turniej Bocci Częstochowa – wydarzenie sportowe.	czerwiec	koordynator
Bieg Pamięci Żołnierzy Niezłomnych w Kłobucku.	czerwiec	koordynator
Olimpiada sportowa „Przełam Bariery z Hutą Częstochowa”.	czerwiec	koordynator
Poranki Muzyczne z Filharmonią Częstochowską – audycje muzyczne dla wychowanków/uczniów.	cały rok szkolny	koordynator wychowawcy nauczyciele
Lekcje biblioteczne dla wychowanków/uczniów – organizowane przez WOM Częstochowa.	cały rok szkolny	koordynator wychowawcy nauczyciele
Konkursy plastyczne, fotograficzne, recytatorskie – międzyszkolne, regionalne, ogólnopolskie.	cały rok szkolny	wychowawcy nauczyciele
Koła zainteresowań – działania rozwijające zainteresowania wychowanków/uczniów.		nauczyciele prowadzący
Wycieczki i wyjścia tematyczne.	cały rok szkolny	wychowawcy nauczyciele
Wydarzenia, uroczystości i święta okolicznościowe – występy z okazji dnia Babci i Dziadka, Dnia Matki, bal karnawałowy, bal walentynkowy, ostatki.	rok szkolny	koordynator wychowawcy nauczyciele
Grupa Wsparcia dla Rodziców.	raz w miesiącu	koordynator

VII. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

Dyrektor placówki:

- stwarza warunki do realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne,
- dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- współpracuje z zespołem wychowawców, psychologiem szkolnym, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki,
- nadzoruje realizację Standardów Ochrony Małoletnich,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organizacji szkoły,
- nadzoruje realizację Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w placówce.

Rada Pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt Programu Wychowawczo – Profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą Rodziców, realizuje go a następnie ewaluuje.

Wychowawcy grup/klas:

- rozpoznają indywidualne potrzeby rozwojowe wychowanka/ucznia – w tym czynniki ryzyka i czynniki chroniące,
- diagnozują sytuację wychowawczą klasy,
- rozpoznają indywidualne potrzeby wychowanków/uczniów oraz ich rodziców/opiekunów,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Programie opracowują plan pracy wychowawczej dla grup/klas na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania grupy/klasy,
- zapoznają wychowanków, uczniów oraz ich rodziców/opiekunów z przepisami prawa regulującymi pracę placówki,
- są członkami zespołu wychowawców,
- oceniają zachowanie wychowanków/uczniów zgodnie z obowiązującymi procedurami,
- wspierają wychowanków/uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej,
- współpracują z nauczycielami pracującymi w oddziale, psychologiem szkolnym, specjalistami oraz rodzicami/opiekunami uczniów,
- dbają o dobre relacje rówieśnicze,
- podejmują działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania zachowaniom trudnym i niepożądanych u wychowanków/uczniów,
- współpracują z instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- podejmują działania w zakresie poszerzania swoich kompetencji wychowawczych,
- przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy.

Zespół wychowawców:

- analizuje i rozwiązuje na bieżąco problemy wychowawcze wychowanków/uczniów,
- opracowuje zasady współpracy z instytucjami i osobami działającymi na rzecz uczniów,
- składa propozycje modyfikacji zasad nagradzania i oceniania wychowanków/uczniów,

- ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli, w tym rozpoczynających pracę w roli wychowawcy,
- przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczo – profilaktycznej szkoły.

Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych,
- realizują założenia Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w bieżącej pracy,
- wspierają wszechstronny rozwój wychowanków/uczniów – zainteresowania oraz rozwój osobowy.

Psycholog szkolny:

- diagnozuje środowisko wychowawcze uczniów,
- zapewnia wychowankom/uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach, zgodnie z bieżącymi potrzebami,
- współpracuje z rodzicami/opiekunami wychowanków/uczniów potrzebujących szczególnych oddziaływań wychowawczych,
- zabiega o różnorodne formy pomocy wychowawczej i materialnej uczniów,
- współpracuje z rodzicami/opiekunami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych,
- udziela pomocy psychologiczno – pedagogicznej rodzicom/opiekunom wychowanków/ uczniów w formie porad i konsultacji,
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno – wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym.

Rodzice:

- współtworzą Program Wychowawczo – Profilaktyczny placówki,
- Rada Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną uchwała Program Wychowawczo – Profilaktyczny w danym roku szkolnym,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej placówki,

- współpracują z wychowawcą klasy, nauczycielami grup/oddziałów, specjalistami oraz psychologiem w zakresie zoptymalizowania wyników oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez wychowanków/uczniów.

VIII. KONSTRUOWANIE PLANÓW WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNYCH GRUP/KLAS

- Identyfikacja zasobów, potrzeb i możliwości rozwojowych wychowanków/uczniów grupy/klasy.
- Określenie szczegółowych zadań wychowawczych i profilaktycznych.
- Określenie treści i form działań wychowawczych i profilaktycznych.
- Identyfikacja osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań.
- Określenie terminów realizacji poszczególnych zadań i sposobów realizacji celów.

IX. ZASADY EWALUACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO

Ewaluacja programu przeprowadzana jest w każdym roku szkolnym. Polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu.

Narzędziami ewaluacji są:

- stopień realizacji zaplanowanych działań wychowawczych i profilaktycznych,
- analiza dokumentacji szkolnej,
- zbieranie informacji od wychowawców, nauczycieli, specjalistów pracujących w placówce,
- badanie ankietowe rodziców i nauczycieli,
- badanie opinii podczas spotkań i zebrań z rodzicami, posiedzeń Rady Pedagogicznej.

USTALENIA KOŃCOWE

Za realizację Programu Wychowawczo – Profilaktycznego odpowiedzialni są wszyscy nauczyciele oraz pracownicy niepedagogiczni placówki. Dyrektor Ośrodka czuwa nad prawidłowością jego realizacji. Za realizację poszczególnych zadań odpowiedzialni są nauczyciele zadeklarowani bądź wyznaczeni przez Dyrektora placówki. Program ten jest programem otwartym i może być modyfikowany w trakcie realizacji zgodnie z potrzebami placówki.